

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 3Co/61/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1321202794
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alexandra Hanusová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2022:1321202794.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Alexandry Hanusovej a sudcov JUDr. Romana Bolebrucha a Mgr. Patricie Skotnickej v spore žalobcu: E. D., X.. XX.XX.XXXX, X. R. XX, zastúpeného J. & J. R..K..S., A.: XX XXX XXX, Š. XX/XX, L., proti žalovanej: MC. D., X.. XX.XX.XXXX, E. R. XXXX/XX, R., zastúpená F. & J. R..K..S., K. XX/A, L. A.: XX XXX XXX o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a o nariadenie neodkladného opatrenia, na odvolanie žalovanej proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava III č.k. 64C/7/2021-33 zo dňa 16.6.2021, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie m e n í tak, že návrh žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia z a m i e t a.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil žalovanej povinnosť zdržať sa nakladania s pozemkami, vrátane prevodu vlastníckeho práva v akomkoľvek rozsahu, zaťaženia v prospech inej osoby, zriadenia akéhokoľvek práva zodpovedajúceho vecnému bremenu alebo akéhokoľvek iného zaťaženia právami tretích osôb, a to k pozemku v obci X. R., S. R., katastrálne územie X. R., v katastri nehnuteľností vedenom v registri "M." pod parc.č. XXXX/X, o výmere 21.890 m², ako orná pôda, a zapísanom na liste vlastníctva č. XXXX a k spoluvlastníckemu podielu 1/3 na pozemku v obci X. R., S. R., katastrálne územie X. R., v katastri nehnuteľností vedenom v registri "M." pod parc.č. XXXX, o výmere 10.026 m², ako orná pôda, zapísanom na liste vlastníctva č. XXXX, pozemku v obci X. R., S. R., katastrálne územie X. R., v katastri nehnuteľností vedenom v registri "M." pod parc. č. 1682/1, o výmere 25.612 m², ako orná pôda, zapísanom na liste vlastníctva č. XXXX a k pozemku v obci X. R., S. R., katastrálne územie X. R., v katastri nehnuteľností vedenom v registri "M." pod parc. č. XXXX, o výmere 18.053 m², ako orná pôda, zapísanom na liste vlastníctva č. XXXX vedenom Okresným úradom R., katastrálnym odborom pre obec X. R., S. R., katastrálne územie X. R., a to až do právoplatného skončenia konania o určenie vlastníckeho práva k týmto nehnuteľnostiam.

2. V odôvodnení uznesenia súd uviedol, že žalobca sa žalobou vo veci samej domáha určenia, že je vlastníkom uvedených nehnuteľností, pretože darovaciu zmluvou z 13.1.2021, ktorou ich previedol na žalovanú, uzavrel v omyle; domnieval sa totiž, že jej daruje len jeden pozemok, v časti obce X. R. pri Š. a nie celý svoj majetok. Uviedol, že predmetnú darovaciu zmluvu mu predložila žalovaná a listivo ho ubezpečila, že ide o darovanie len jedného pozemku. On nemá právnické vzdelanie, je dôchodcom, má 77 rokov, v lete 2020 prekonal cievnú mozgovú príhodu, z ktorej sa doposiaľ zotavuje, má zdravotné ťažkosti spočívajúce v čiastočnej strate vizuálneho poľa, čoho dôsledkom trpí rozmazaným a dvojitém videním a videním pohyblivých obrazov. Tvrdil, že žalovaná dobre poznala jeho zdravotný stav, vedela, že sa na čítanie musí sústrediť a text prečítať viackrát, aby porozumel obsahu. Vzhľadom na jeho vek a zdravotný stav bolo pri tak zásadnom právnom úkone nutné komunikovať s ním tak, aby objektívne nevznikli pochybnosti o tom, že mu rozumie, vie čo daruje a je si vedomý jeho následkov, čo žalovaná v rozpore s dobrými mravmi neurobila. Na základe týchto tvrdení namietol platnosť predmetnej darovacej

zmluvy, a to z dôvodu omylu, rozporu s dobrými mravmi a absencie jej určitosť a zrozumiteľnosti a vážnosti a slobody jeho vôle pri jej uzatváraní.

3. Spolu so žalobou podal žalobca aj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhal, aby súd neodkladným opatrením uložil žalovanej povinnosť zdržať sa nakladania s predmetnými nehnuteľnosťami, vrátane prevodu vlastníckeho práva k nim v akomkoľvek rozsahu, zaťaženia v prospech inej osoby, zriadenia akéhokoľvek práva zodpovedajúceho vecnému bremenu alebo akéhokoľvek iného zaťaženia právami tretích osôb, a to až do právoplatného skončenia konania o určenie vlastníckeho práva k tomuto majetku. Potrebu nariadenia navrhovaného neodkladného opatrenia odôvodnil tým, že žalovaná je v súčasnosti zapísaná ako vlastníčka predmetných nehnuteľností oprávnená s nimi nakladať, pričom zápis v katastri nehnuteľností nereflekтуje súčasný stav, keďže vlastnícke právo k nim je sporné. Akýkoľvek výkon vlastníckeho práva k majetku žalobcu žalovanou do právoplatného skončenia konania v merite danej veci, respektíve do právoplatného určenia vlastníckeho práva k majetku žalobcu, by tak mohol mať za následok nielen vznik škody, ale aj ďalšej právnej neistote, a to tak vo vzťahu k stranám konania, ako aj k ďalším osobám.

4. Žalobca k žalobe pripojenými listinami podľa súdu osvedčil, že žalovanej, ktorá je jeho dcéra zmluvou z 13.1.2021 daroval predmetné nehnuteľnosti, vklad vlastníckeho práva k týmto v prospech žalovanej bol katastrálnym úradom povolený dňa 28.1.2021. Žalobca listom z 10.5.2021 oznámil žalovanej, že z katastra nehnuteľností sa dozvedel, že na základe tejto darovacej zmluvy sa stala vlastníčkou predmetných nehnuteľností, hoci on jej tieto nechcel darovať a ani nedaroval. Žalobca v liste uviedol, že svoj majetok chcel rozdeliť rovným dielom medzi všetky svoje deti, vrátane žalovanej. Z listu vyplývalo, že žalobca darovaciu zmluvu podpisoval s vedomím, že žalovanej daruje jeden z pozemkov v X. R. J. Š.. Na základe toho žiadal žalovanú, aby tento omyl vyriešili tak, že žalovaná mu vráti predmetné nehnuteľnosti. Z prepúšťacej správy N. X. L., X. K., neurologickej kliniky z 30.7.2020 mal osvedčené, že žalobca podpísal darovaciu zmluvu po prekonaní mozgovej príhody, trpel poruchou v zornom poli očí (polovičné videnie) a v roku 2017 mu vyoperovali zhubný nádor na tvári.

5. Súd prvej inštancie na takto osvedčený skutkový stav a žalobcom tvrdené skutočnosti aplikoval ustanovenia Civilného sporového poriadku upravujúce neodkladné opatrenia a dospel k záveru, že žalobca osvedčil svoj nárok (t.j. možnú dôvodnosť svojej žaloby), pričom samotná potreba bezodkladnej úpravy pomerov medzi ním a žalovanou vyplýva z potreby zachovania právneho a skutkového stavu veci, a to až do vyriešenia otázky vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam, čím sa zároveň zabráni možnému vzniku ťažko napravitelnej ujmy na strane žalobcu. Na základe tohto záveru návrhu žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia vyhovel a žalovanej uložil povinnosť zdržať sa nakladania s nehnuteľnosťami (špecifikované v odseku 1. odôvodnenia), vrátane prevodu vlastníckeho práva k nim v akomkoľvek rozsahu, zaťaženia v prospech inej osoby, zriadenia akéhokoľvek práva zodpovedajúceho vecnému bremenu alebo akéhokoľvek iného zaťaženia právami tretích osôb, a to až do právoplatného skončenia konania o určenie vlastníckeho práva k tomuto majetku. Poukázal na odôvodnenie rozhodnutia Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/189/2019, podľa ktorého „u neodkladných opatrení navrhovaných v sporoch týkajúcich sa vlastníckych alebo im obdobných práv k nehnuteľnostiam, resp. i v štádiu pred začatím takýchto konaní, možno uzavrieť, že prakticky pri každej požiadavke smerujúcej k ochrane vlastníckeho práva (vždy v konaní o určenie vlastníctva alebo o vydanie či vypratanie hnuťelnej alebo nehnuteľnej veci a podľa okolností veci aj v prípadoch požiadaviek na určenie neplatnosti alebo neúčinnosti právnych úkonov) potreba neodkladnej úpravy pomerov strán vyplýva už z potreby zachovania stavu vecí existujúceho v čase uplatnenia nároku do skončenia konania o veci, teda do právoplatného vyriešenia otázky existencie či neexistencie tvrdeného vlastníckeho či obdobného práva strany, ktorá sa domáha nariadenia neodkladného opatrenia. Vyššie uvedená potreba je daná predovšetkým nutnosťou zamedzenia takým úkonom osoby (osôb), voči ktorej (ktorým) uplatnená požiadavka smeruje, v dôsledku ktorých by už ani prípadný úspech požiadavky uplatnenej v žalobe vo veci samej nemal zmysel.“

6. Proti uzneseniu podala žalovaná odvolanie, ktorým ho žiadala zmeniť tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia sa zamietá. Dôvody uvedené žalobcom v žalobe a návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia považovala za snahu nájsť právny základ pre späťvzatie darovaných vecí, hoci takýto inštitút v našom právnom poriadku neexistuje. Žaloba je podľa nej nedôvodná a nie je ani dôvod obmedzenie jej vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam, pretože momentálne nemá záujem ich predať. K nehnuteľnostiam aj citový vzťah a vníma ich ako dar od milujúceho rodiča.

Uviedla, že žalobca často mení svoje názoru v snahe zabezpečiť formálne prímerie medzi ňou a jej sestrami a že zmena jeho pôvodného rozhodnutia darovať jej predmetné nehnuteľnosti na „spätvzatie“ tohto rozhodnutia malo úplne opačný efekt, sestry sa sebe navzájom ešte viac odcudzili. Zotrvála na tom, že žalobca jej daroval predmetné nehnuteľnosti z vlastnej vôle pri plnom vedomí toho, ktoré z jeho nehnuteľností prevádza, bolo mu viackrát úplne jasne vysvetlené, čo je predmetom darovacej zmluvy. Ďalej uviedla, že darovaniu predchádzali viaceré úkony, nešlo len o rýchle podpísanie darovacej zmluvy u notára, ktorý osvedčil žalobcov podpis. Vzhľadom na to, že žalobca utrpel v júli 2020 cievnú mozgovú príhodu a chcela mať absolútnu istotu, že platnosť prevodu nebude v budúcnosti spochybnená z dôvodu absencie spôsobilosti na právne úkony žalobcu, nechala posúdiť jeho zdravotný stav Ústavom pre znaleckú činnosť v psychológii a psychiatrii, spol. s.r.o., ktorý konštatoval, že žalobca je spôsobilý zrealizovať právny úkon darovania, čím potvrdil názor všeobecnej lekárky žalobcu na spôsobilosť žalobcu na právne úkony. Navyše, aby si bola istá, že žalobca si je vedomý toho, čo je predmetom darovacej zmluvy, požiadala notárku E. C. O., so sídlom v R., X. X. H. X, o spísanie notárskej zápisnice o právne významnej skutočnosti, v ktorej notárka vysvetlila žalobcovi, čo je predmetom darovacej zmluvy a že predmetné nehnuteľnosti postupuje v prospech nej. Vzhľadom na tieto skutočnosti, keď sa úplne nadštandardne snažila predísť nedorozumeniam pri uzatváraní darovacej zmluvy, sú bez významu žalobcom tvrdené dôvody neplatnosti zmluvy, že pre svoj vek, nedostatok právneho vzdelania a problém so zrakom nevedel, čo je predmetom darovania.

7. Žalobca žiadal napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdiť. K odvolaniu uviedol, že dočasnú úpravu pomerov v danej veci považuje za nevyhnutnú ešte pred prípadným výkonom vlastníckeho práva žalovanej, pretože v opačnom prípade by už nemala zmysel. Samotné vyhlásenie žalovanej, že nemá v úmysle predmetné nehnuteľnosti predať, mu neposkytujú dostatočnú záruku, že toto vyhlásenie dodrží. Poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5Co/278/2014, podľa ktorého vyčkávaním na prejavenie úmyslu odporcu scudzit' nehnuteľnosti by mohlo dôjsť k ich ďalšiemu prevodu, po realizácii ktorého by sa právne postavenie navrhovateľa zhoršilo do takej miery, že by bolo otáznne, či sa ešte oplatí uchádzať sa o konečnú súdnu ochranu v konaní vo veci samej. Potreba dočasnej úpravy pomerov vyplýva z potreby zachovania stavu veci existujúceho v čase uplatnenia nároku do skončenia konania o veci, teda do konečného vyriešenia otázky existencie či neexistencie tvrdeného vlastníckeho práva či obdobného práva strany, ktorá sa domáha nariadenia neodkladného opatrenia (uznesenie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/198/2019).

8. Odvolací súd preskúmal a prejednal vec v zmysle ustanovení § 379 a § 380 ods. 1 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej je dôvodné.

9. Podľa ustanovenia § 324 ods. 1 CSP pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

10. Podľa ustanovenia § 324 ods. 3 CSP neodkladné opatrenie súd nariadi iba za predpokladu, ak sledovaný účel nemožno dosiahnuť zabezpečovacím opatrením.

11. Podľa ustanovenia § 325 ods. 1 CSP neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

12. Podľa ustanovenia § 325 ods. 2 písm. d) CSP neodkladným opatrením možno strane uložiť najmä, aby niečo vykonala, niečoho sa zdržala alebo niečo znášala.

13. Podľa ustanovenia § 329 ods. 2 CSP pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

14. Nariadiť neodkladné opatrenie podľa citovaných ustanovení Civilného sporového poriadku je možné, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená. Účelom neodkladných opatrení je bezodkladná úprava pomerov strán sporu a podmienkou pre ich nariadenie je osvedčenie, že bez bezodkladnej úpravy právnych pomerov by bolo právo strany sporu, ktorá podáva návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ohrozené, príp. že by bola ohrozená exekúcia. Preto je potrebné, aby boli osvedčené aspoň základné skutočnosti potrebné pre záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť neodkladná ochrana, ako i osvedčenie, že je tu nebezpečenstvo

bezprostrednej ujmy. Splnenie predpokladov pre nariadenie neodkladného opatrenia nemožno vyvodit' len zo samotných tvrdení žalobcu, no je potrebné tieto tvrdenia osvedčiť, a to aspoň do tej miery, že možno dôvodne nadobudnúť presvedčenie o ich pravdivosti, keď pri nariaďovaní neodkladného opatrenia prevláda záujem na rýchlosti rozhodnutia nad požiadavkou úplnosti skutkových zistení. Osvedčenie (na rozdiel od dokazovania) teda znamená, že súd pomocou ponúknutých dôkazných prostriedkov zisťuje len najvýznamnejšie (a nie všetky rozhodujúce) skutočnosti, za účelom dočasnej úpravy pomerov strán sporu, ktorá neznesie odklad.

15. Na základe tvrdení žalobcu v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, so zreteľom i na skutočnosti vyplývajúce z obsahu súdneho spisu, dospel odvolací súd, na rozdiel od súdu prvej inštancie, k záveru, že návrh žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia nie je dôvodný. Žalobca podľa odvolacieho súdu neosvedčil také skutočnosti, ktoré by v danej veci viedli k záveru o potrebe nariadenia neodkladného opatrenia. Žalobca návrh odôvodňoval tým, že žalovaná je v katastri nehnuteľností zapísaná ako vlastníčka predmetných nehnuteľností, má preto možnosť s týmto majetkom nakladať a akýkoľvek výkon práva by mohol mať za následok nielen vznik škody u neho, ale aj stav právnej neistoty, a to tak u strán sporu, ako aj u iných dotknutých osôb.

16. Odvolací súd sa stotožnil s námietkou žalovanej, že z odôvodnenia napadnutého uznesenia súdu prvej inštancie nie je dostatočne zrejmé, aké jej konkrétne správanie vyvolalo obavu a nebezpečenstvo bezprostredne hrozacej ujmy žalobcovi. Samotná skutočnosť, že sa vedie na súde konanie o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ku ktorým v súčasnosti podľa katastra nehnuteľností patrí vlastnícke právo žalovanej, ani podľa odvolacieho súdu nepostačuje na preukázanie ohrozenia práva navrhovateľa neodkladného opatrenia. Žalobca v žalobe, ktorej súčasťou bol aj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia neuviedol, že by žalovaná vykonala, resp. zamýšľala nakladať s nehnuteľnosťami, zaťažiť ich právom v prospech inej osoby, zriadiť na nehnuteľnostiach práva zodpovedajúce vecnému bremenu, ktoré by mali za následok ich scudzenie, prípadne zaťaženie inými právami, a tak nezodôvodnil potrebu úpravy pomerov strán sporu v intenciách petitu návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Odvolací súd k veci poznamenáva, že do katastra nehnuteľností bola katastrálnym orgánom zapísaná poznámka na listoch vlastníctva predmetných nehnuteľností, podľa ktorej bola podaná žaloba o určenie vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam a podľa ustanovenia § 228 ods. 2 CSP, z ktorého vyplýva, že výrok právoplatného rozsudku o určení vecného práva k nehnuteľnosti alebo o určení neplatnosti dobrovoľnej dražby nehnuteľnosti je záväzný aj pre osobu, ktorej sa týka návrh na povolenie vkladu vecného práva k nehnuteľnosti, ak bol návrh podaný v čase, keď v katastri nehnuteľností bola zapísaná poznámka o súdnom konaní. Vyznačenie poznámky o prebiehajúcom súdnom spore na liste vlastníctva považuje odvolací súd za dostatočnú ochranu pred možným ohrozením práv žalobcu a nariadenie neodkladného opatrenia v požadovanom rozsahu za tohto stavu by bolo nadbytočné, a preto sa nestotožnil so závermi rozhodnutí iných odvolacích súdov, na ktoré poukázal súd prvej inštancie v napadnutom uznesení a žalobca vo vyjadrení k odvolaniu, podľa ktorých v prípade konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti je namieste vždy, bez ohľadu na ďalšie skutočnosti, neodkladným opatrením obmedziť právo žalovaného s týmito nehnuteľnosťami nakladať.

17. S poukazom na vyššie uvedené po vecnom a právnom zhodnotení relevantných skutočností vyplývajúcich z obsahu spisu a dôvodov uvedených žalovanou v odvolaní proti napadnutému uzneseniu súdu prvej inštancie, dospel odvolací súd k záveru, že v danej veci neboli naplnené predpoklady pre nariadenie neodkladného opatrenia, a preto napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie podľa ustanovenia § 388 CSP zmenil tak, že návrh žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

18. Odvolací súd nerozhodoval o náhrade trov odvolacieho konania, pretože žalobca sa domáhal nariadenia neodkladného opatrenia po začatí konania vo veci samej a o nároku na náhradu trov konania o nariadení neodkladného opatrenia, rozhodne súd prvej inštancie v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí (§ 262 ods. 1 CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).